

MEEC

Smisao mog rada i eksperimentisanja u domenu arhitekture predstavlja odraz sazrele svesti o potrebi vraćanja prostoru njegovih imanentnih osobina, bez kojih on prestaje da polaže pravo na atribut *arhitektonski*. Nema sumnje da su ovakav rad i orijentacija, u dobroj meri reakcija na „dnevnu“ arhitektonsku produkciju, koja svojom „konfekcijskom“ tehnologijom ostvaruje hiperprodukciju »prostorne pustoši«.

Zagađenost arhitekturom kao kič-robom, ilustruje apsurdnost situacije unutar struke, koja akcentuje samo jedan segment civilizacijskog iskustva, i podstiče svest o o potrebi menjanja okružja.

Arhitektonski i urbani modeli, u tesnoj su dijalektičkoj vezi sa društvenom zajednicom kojoj pripadaju (ili su pripadali). To se nužno dešava čak i onda, kada se forma svim svojim bićem angažuje da to negira. Urbana forma, ovako shvaćena, znači materijalizovani zapis lako čitljivih odnosa, procesa, manifestacija i ciljeva društvene zajednice koja ih tvori.

Cilj mog rada usmeren je stoga, ka čoveku – ka duhovnim potrebama individue unutar kolektiva i istinskoj humanizaciji urbanog prostora, kroz insistiranje na najsubtilnijim kvalitetima arhitektonskog prostora, vezanim za fenomene kao što su: psihički entitet, duh mesta, kolektivna memorija i pop-svest.

Moj pristup kreativnom traženju arhitektonskog izraza, prvenstveno je baziran na morfološkim determinantama arhitektonskog nasleđa, jer se samo tako može obezbediti kvalitet sadašnjosti i budućnosti. Odbacujući dogme »novog kanona«, operišem »slobodnim stilom«, koji nikako ne treba shvatiti kao keč-eskeč-ken, gde svako može da »uhvati kako zna«, već traži i podrazumeva visoko kreativnu sposobnost i mnogo dublje poniranje u graditeljsko iskustvo, kako bi taj proces rezultirao arhitektonskim kompozicijama višeg reda. Ovakav pristup, posledica je dubokog razumevanja kompleksnosti arhitektonskog prostora.

U svojim radovima, nastojim da insceniram takve urbane situacije, u kojima se uspostavljaju aktivni odnosi, na relaciji čovek – prostor, koji upućuju na oslobađanje čovekove kreativne ličnosti i pronalaženje njegovog pravog identiteta. Postići ovaj cilj, znači odgovoriti složenim problemima skupa individua, a ne ostvariti model primeren imaginarnom »prosečnom uzorku«.

Urbanu strukturu posmatram kao totalitet, u kome me ne zanima prostor kao prazna fizička struktura – ljuštura, već njegovo sadejstvovanje sa svim onim brojnim procesima, koji mu daju smisao i određenja višeg reda.

Činjenica da prostor nije nezavisan entitet, već funkcionalan odnos sa instiktima, pulsijama, emocijama i aktivnostima, za mene znači jedan krupan zahtev više.

Musić Mustafa,
Beograd, novembar 81.

Ako je arhitektura opredeljenje po samostalnom izboru, tada je bavljenje arhitekturom potreba da se uči, sazna, savladava i izražava što je moguće bolje...

Kada se sredinom sedamdesetih godina izdvojila jedna grupa mlađih arhitekata, na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu, njihova pojava predstavljala je činjenicu svesnog pomaka, oslobođenost mišljenja i stavova, autonomnost rada. Mustafa Musić i Marjan Čehovin prvom samostalnom izložbom učinili su početni korak. Danas se ovi arhitekti ponovo predstavljaju u proširenom sastavu kao grupa MEČ, sa Dejanom Ećimovićem, Slobodanom Maldinijem i Stevanom Žutićem.

Protekle godine za njih su bile svesno sukobljavanje sa tradicijom modernizma predano i skoro žanešeno. Vraćanje ka izvorima arhitekture, istraživanjima osnova njene sadašnjosti, prošlosti, budućnosti... Mnoge skice, crteži, makete i tekstovi postaju proglašeni individualnog viđenja i mišljenja o arhitekturi, članova ove grupe arhitekata, istovremeno bliskih i različitih, srazmerno mogućnostima za različitosti u ovom vremenu.

U analizi projekata nastalih poslednjih godina, ne bi se moglo reći da su oni sa početnih interesovanja u procesu razvijanja prelazili na druga, već da su sa istih polazišta u daljnjim razradama, ozbiljnije i dublje interpretirali svoje stavove. Posle jeseni 1975, sledeće godine 1977/78/79, prošle su u neobičnoj napetosti formiranja novih iskaza, do jeseni 1979, kada Dejan Ećimović sa svojom samostalnom izložbom »Primarna arhitektura«, skoro programski proglašava novi pokret u arhitekturi. Radovi Musića, Čehovina, Maldinija, pored Ećimovića i zatim Žutića, bili su spremni da predstave idejne osnove novog pravca. Dve tematske i grupne izložbe organizovane u Salonu Muzeja savremene umetnosti, 1980-81, značajno su okupile veći krug arhitekata ovog pokreta, i dok se sa prvom upravo ilustrovala širina i zamah novog pristupa arhitekturi, sa drugom, iako nejednakih rezultata, mogla su već da se raščlane mesta i profili pojedinačnih polazišta, shvatanja i načina rada.

Grupa Meč pokazala je programsku doslednost ali i usamljenost jer se, mada na različitim primerima, najviše bavila principima arhitekture, odnosno misaonim sistemima koji su u ovom trenutku jedino mogući.

U iskušenjima arhitekta, kroz koja se neminovno prolazi, pobedila je arhitektura.

Arhitektura grupe MEČ je arhitektura Novog pokreta.

BILJANA TOMIĆ
Beograd, 1981